

Kinderen en jongeren met DYSCALCULIE

door

de Psycho-Pedagogische Dienst

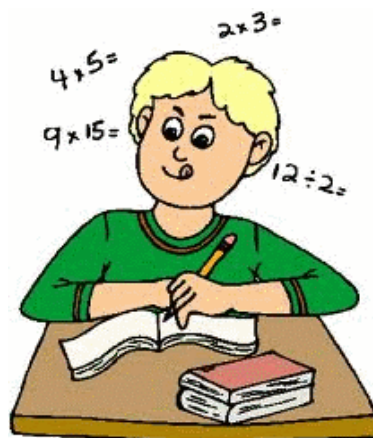
van CAR 't Veld

Wat is dyscalculie?

Dyscalculie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een ernstig en hardnekkig probleem met het aanleren van en het geautomatiseerd (of snel en accuraat) kunnen oproepen en uitvoeren van reken- en telhandelingen.

We spreken momenteel van dyscalculie als voldaan wordt aan enkele voorwaarden:

- * *ernstige uitval*: de uitval is problematisch als het kind bij herhaalde metingen tot de 10% zwakste leeftijdsgenoten op gebied van rekenen behoort.
- * *hardnekkige uitval*: ondanks langdurige (6 maanden), frequente en gepaste remediërende zorg op school en/of therapie (door een deskundige), wordt er slechts beperkt vooruitgang geboekt.
- * *exclusiviteitscriterium*: de uitval kan niet volledig worden verklaard door andere kindkenmerken (bijv. sterk verminderd zicht, verminderd gehoor, lagere cognitieve capaciteiten), door kenmerken van de onderwijscontext (bijv. kwalitatief onvoldoende onderwijs), of de gezinscontext (bijv. problemen thuis).

Kenmerken van dyscalculie

Hoewel de definitie aangeeft dat kinderen met dyscalculie grote tekorten vertonen voor rekenen, kunnen er dikwijls ook andere problemen zijn zoals bvb problemen met tijd en ruimte en problemen met het organiseren (van de schoolbank, boekentas of de agenda bvb). Het is belangrijk dat we voor ogen houden dat bepaalde problemen het gevolg kunnen zijn van dyscalculie en dus niets te maken hebben met luiheid of koppigheid.

Bij dyscalculie kunnen op alle vlakken van het rekenen de volgende kenmerken voorkomen:

- problemen met het inzicht in de getalstructuur, de waarde van de cijfers in de getallen, hardnekkige omkeringen tussen tientallen en eenheden
- problemen met automatisatie van zowel rekenfeiten als procedures
- problemen bij het maken van een mentale voorstelling van rekenopgaven
- onverwachte wisselende resultaten

Comorbiditeit en differentiaaldiagnose

Kinderen met dyscalculie kunnen ook bijkomende stoornissen en/of problemen hebben bvb. ~~ADHD~~, dyslexie, ADHD, faalangst.

Bij wie komt dyscalculie voor en wat zijn de oorzaken?

Ongeveer 6% van de bevolking heeft dyscalculie. Dyscalculie komt evenveel voor bij meisjes als bij jongens.

Dyscalculie is een probleem in de hersengebieden, die instaan voor het rekenen.

Het is nog niet helemaal duidelijk welke precies de oorzaken van dyscalculie zijn. Zeker is dat erfelijkheid een grote rol speelt. Dit betekent dat er binnen een familie vaak meerdere personen dyscalculie hebben.

Hoe kun je merken dat je kind dyscalculie heeft?

Kleuterleeftijd

Je kan nooit voorspellen of je kleuter dyscalculie zal ontwikkelen. Je kan hoogstens spreken van een aantal signalen die een alarmbelletje kunnen doen rinkelen. De aanwezigheid van deze signalen betekent echter niet noodzakelijk dat je kind dyscalculie zal ontwikkelen. Een verhoogde alertheid voor deze signalen kan echter zinvol zijn. Voorbeelden van deze signalen zijn:

- niet snel overzien van kleine hoeveelheden
- problemen met aanwijzend tellen (bijv. het aantal snoepjes tellen door ze één voor één aan te wijzen)
- moeilijk seriëren (ordenen van voorwerpen in functie van hun verschillen, bijv. van groot naar klein)

Lagere school

De problemen van kinderen met dyscalculie in de lagere school kunnen nogal uiteen liggen, omdat er heel wat verschillende deelhandelingen bij het rekenen betrokken zijn. De meeste moeilijkheden komen voor bij:

- weglaten van onbelangrijke informatie bij lange opgaven
- schattend rekenen
- toepassingen
- tafels van vermenigvuldiging en delingen
- kloklezen

Tips voor ouders

- Informeer je over de stoornis. 'Wat is dyscalculie precies?' en 'Wat zijn de problemen samengaan met dyscalculie bij mijn kind?'
- Dyscalculie is een hersenstoornis. Niemand is schuldig !
- Probeer je geduld te bewaren. Het niet kunnen is heel vaak echt niet kunnen, niet te snel denken dat er onwil of luiheid achter schuilt.
- Regelmatig werken. Het is beter elke dag 10 minuten extra te oefenen dan af en toe 1 uur. Laat het kind bij voorkeur in een aangename en rustige sfeer werken.
- Laat het kind, 'kind' zijn! Probeer het niet te overladen met werk; er moet nog voldoende tijd zijn voor spel en andere activiteiten.
- Geef je kind en zijn of haar leerstoornis de nodige aandacht. Focus daarbij vooral op de inspanning en minder op het resultaat. Blijf positief stimuleren. Maak ook tijd voor de andere activiteiten, talenten en vaardigheden van uw kind. Zo wordt de nadruk niet te veel gelegd op de leerstoornis alleen. Laat het kind zich aanvaard en graag gezien voelen.
- Kunnen rekenen in het dagelijks leven is belangrijk maar er zijn daarvoor ook al heel wat hulpmiddelen beschikbaar. Onthoud dat het vooral belangrijk is dat kinderen later als volwassenen problemen kunnen oplossen en weten hoe ze tot deze oplossing kunnen komen. Leer uw kind zelfredzaam te zijn. Leg de nadruk op die vaardigheden die het later zal nodig hebben.

- Probeer rekening te houden met de aandachtsverdeling in het gezin. Zorg dat niet alle aandacht gaat naar het kind met een leerprobleem.
- Spreek er over met de leerkracht ! Samenwerken kan het werk veel lichter maken. Het kind moet voelen dat het zowel thuis als op school als in de therapie ondersteund wordt en op dezelfde manier gewerkt wordt.
- Praat erover met andere ouders. Je begrepen voelen is belangrijk.
- Blijf vooral ouder en waak ervoor dat je geen therapeut wordt voor je kind.

Begeleiding en therapie in CAR 't Veld

1. Aanmelding

CAR (Centrum voor Ambulante Revalidatie) 't Veld is een onderzoeks- en behandelingscentrum dat werkt binnen een conventie van het RIZIV. Daarbinnen wordt voor 'de doelgroep dyscalculie' multidisciplinaire diagnostiek en/of behandeling voorzien. Dit betekent dat dyscalculie als onderdeel binnen een ruimere problematiek wordt behandeld.

De aanmelding gebeurt via doorverwijzing (van een arts, CLB, school, ...) of via eigen initiatief van de ouders.

2. Diagnostiek/Differentiaaldiagnostiek

Om de diagnose dyscalculie te kunnen stellen doen wij in dit centrum een multidisciplinair onderzoek gekaderd binnen de algemene ontwikkeling van het kind (door kinderpsychiater, kinderarts, psycholoog / orthopedagoog, psychologisch assistent, maatschappelijk assistent, logopedist, ergotherapeut en kinesitherapeut). Een diagnose dyscalculie wordt pas gesteld na 6 maanden intensief, gerichte rekentherapie, mits een hertesting. De ouders, de leerkracht van de school, het CLB en eventueel andere diensten worden bij het stellen van de diagnose betrokken.

3. Behandeling

Behandeling van (rand)normaal begaafde kinderen en jongeren met dyscalculie

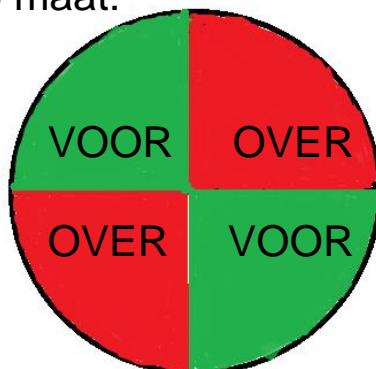
- ✓ Binnen ons Centrum voor Ambulante Revalidatie wordt gewerkt aan de rekenproblemen en het leergedrag op maat van het kind in individuele therapie bij een ergotherapeut. Dit gebeurt zoveel als mogelijk in nauwe samenwerking met school. Een kind met dyscalculie kan op school recht hebben op specifieke sticordi (stimuleren, compenseren, remediëren, relativeren, dispenseren) – maatregelen, die in samenspraak met de ouders, de zorgcoördinator, de leerkracht en het CLB op school opgemaakt worden.

Enkele voorbeelden van individuele maatregelen zijn:

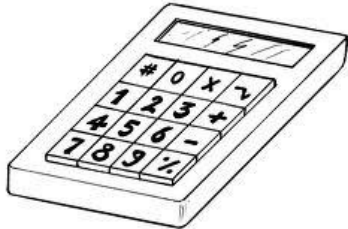
- Tafelkaart op maat:

X	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3				12	15	18	21	24	27	
4			12		20	24	28	32	36	
5			15	20		30	35	40	45	
6		12	18	24	30	36	42	48	54	
7		14	21	28	35	42	49	56	63	
8		16	24	32	40	48	56	64	72	
9		18	27	36	45	54	63	72	81	
10										

- Klokkaart op maat:

- Rekenmachine

- Maattabellen

km	/	/	m	dm	cm	mm

- Waardetabellen

duizendtallen	hondertallen	tientallen	eenheden	komma
1...	1..	1.	1	,

- ✓ In individuele psychotherapie bij een psychologe of psychologisch assistent(e) kan (vanaf 9 jaar) samen met het kind de dyscalculie-problematiek besproken worden, gewerkt worden rond probleemaanvaarding, probleeminzicht, probleemoplossende vaardigheden en het opbouwen van een positief zelfbeeld.
- ✓ De therapie in het Centrum voor Ambulante Revalidatie is steeds multidisciplinair. Dit wil zeggen dat enkel kinderen met multiple of complexere ontwikkelingsproblemen in aanmerking komen.

4. Opvolging

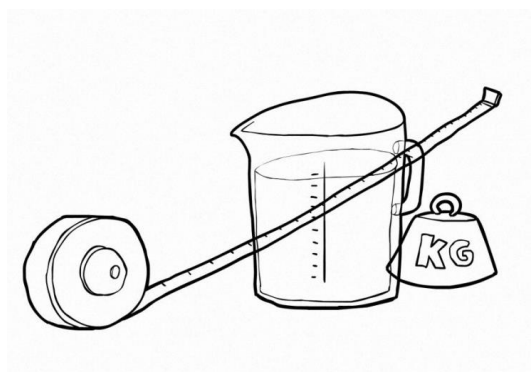
Bij kinderen met dyscalculie wordt door de behandelende ergotherapeut en de coördinator nauw samengewerkt met de leerkracht en de school van het kind. De ouder(s) krijgen na iedere therapie uitleg van de behandelende therapeuten.

Zes maanden na de aanvraag van de therapie worden alle kinderen, die therapie volgen, door de coördinator/psychologe en het medisch team (kinderarts en kinder- & jeugdpsychiater) opgevolgd en wordt dit door de coördinator ook met de ouders besproken.

Wanneer de ouders tussendoor een overleg wensen met de coördinator kan dit steeds afgesproken worden.

Naar aanleiding van de verlengingsaanvraag voor therapieën (jaarlijks) en ook in functie van evolutie en/of bijsturing van de therapiesessies zijn een teamoverleg en bespreking met de ouders en coördinator voorzien. Testing vormt een onderdeel van deze evaluatie.

Er wordt ook regelmatig een schoolbespreking gepland met de ouders, de school en het CLB omtrent het handelingsplan en de evolutie bij het kind met dyscalculie.

Interessante websites

www.dyscalculie.org

Deze website geeft informatie over dyscalculie, alsook tips over hoe kinderen met dyscalculie kunnen geholpen worden.

www.letop.be

Deze website biedt een forum aan voor kinderen en jongeren met een leerstoornis en hun ouders. Er wordt eveneens een aanbod van informatiedagen voorzien.

www.sprankel.be

Deze website werd opgericht voor ouders. Deze site geeft informatie over waar ouders terecht kunnen met hun vragen omtrent leerproblemen.

www.studerenmetdyscalculie.be

Deze website toont een documentaire over jongeren met dyscalculie.

Informatie

Desoete, A. (2003). Dyscalculie: zijn er alarmsignalen ('markers') op kleuterleeftijd? *Onderwijskrant*, 127 (11-21).

Desoete, A. en Braams, T. (2008). *Kinderen met dyscalculie*. Amsterdam: Boom.

Sig vzw (2007). *Milan in de wereld zonder cijfers. Een verhaal van een jongen met rekenstoornissen*. Destelbergen: Sig vzw.

Van Luit, H. (2002). Jonge kinderen met rekenproblemen. In Ruijsenaars A.J.J.M. & Ghesquière P. (red) (2002). *Dyslexie en dyscalculie: ernstige problemen in het leren leren en rekenen. Recente ontwikkelingen in onderkenning en aanpak*. Leuven: Acco.

Prodia (2012). *Rekenen*. Afgehaald van www.prodiagnostiek.be

Voor meer informatie kunt u steeds terecht bij:
CAR 't Veld vzw – tel. 050/25 00 90
www.tveld.be – info@tveld.be